

Drodzy Rodzice!

Coraz więcej dzieci ma problemy z mówieniem, artykułowaniem dźwięków, stosowaniem prawidłowych konstrukcji gramatycznych, budowaniem złożonych wypowiedzi, a także z zrozumieniem wypowiedzi innych ludzi. Ich słownictwo bierne i czynne jest ubogie, nie potrafią stosować struktur języka, mają słabą pamięć fonologiczną. A przy tym ich pozawerbalna inteligencja jest w normie, mają normalny słuch, ich aparat fonacyjny (krtań, struny głosowe) oraz artykulacyjny (język, języczek, podniebienie twarde i miękkie, wargi) są zbudowane prawidłowo, nie wykazują też cech zaburzeń umysłowych ani społecznych, np. autyzmu. O takich dzieciach mówi się, że są to dzieci ze specyficznymi zaburzeniami mowy, w skrócie SLI.

SLI–(od ang. **Specific Language Impairment**) to specyficzne zaburzenia językowe niewywołane przyczynami anatomicznymi, medycznymi, bądź upośledzeniem umysłowym, są to zatem trudności w używaniu języka wywołane pozamedycznymi, nierozpoznanymi przyczynami.

Dzieci ze specyficznym zaburzeniem językowym stanowią od 3-7% populacji. Choć trudno jest w tej chwili jednoznacznie określić przyczynę SLI, uważa się, że jest ono związane z nietypowym funkcjonowaniem ośrodkowego układu nerwowego, który uniemożliwia szybkie przetwarzanie danych językowych, może mieć też podłoże genetyczne, przy czym chłopców z tym zaburzeniem jest prawie trzy razy więcej niż dziewcząt. Szacuje się, że w Polsce ok. 300.000 dzieci cierpi na SLI. Tylko ok. 20% dzieci z tej grupy nadrobi opóźnienia językowe. Pozostałe 80% dzieci ma poważne problemy podczas całego okresu edukacji przedszkolnej czy szkolnej, a często przez całe życie. W większości krajów na świecie diagnozę SLI stawia się dopiero, gdy dziecko ukończy 4 lata. Wcześniej – pomiędzy 3 a 4 rokiem życia – mówimy raczej o ryzyku wystąpienia SLI.

Dzieci z SLI uczą się języka powoli i z wyraźnym wysiłkiem, mają trudności w wypowiadaniu się oraz rozumieniu mowy. Nie stanowią jednak jednorodnej grupy. Są wśród nich takie dzieci, które:

- mówią wyraźnie pojedyncze słowa, ale gdy je łączą mowa staje się całkiem niezrozumiała
- w większości rozumieją kierowane do nich wypowiedzi, ale mają ograniczoną zdolność ich budowania
- nie rozumieją języka oraz tworzą wypowiedzi skąpe i niezrozumiałe
- mówią dużo, używają rozwiniętych, dobrze wymawianych zwrotów, ale nie reagują prawidłowo na próby nawiązania dialogu werbalnego.

Objawom specyficznym, tj. dotyczącym mowy i języka, towarzyszą objawy zaburzenia uwagi, pamięci, dynamiki procesów nerwowych, zaburzenia emocjonalne. W wieku szkolnym skutkiem problemów językowych mogą być, lub pojawić się dodatkowo, zaburzenia w obszarze czytania i pisanie.

Język się podstawą edukacji, jej środkiem i następstwem, dlatego należy dbać o rozwój językowy dziecka od urodzenia – w okresie niemowlęcym, wczesnodziecięcym, w wieku przedszkolnym i szkolnym. Takim tworzenie bogatego środowiska językowego sprzyja codzienne czytanie dzieciom i wspólne rozmowy o przeczytanej książce. Nie ma lepszej stymulacji językowej niż czytanie dziecku w przyjaznej atmosferze książek, które są dla niego ciekawe, ważne, dostosowane do jego wieku, możliwości poznawczych i rozwoju emocjonalnego. Trzeba jednocześnie pamiętać o tym, że dla dzieci z SLI niezwykle istotna jest forma przekazu, której podstawą jest nawiązanie kontaktu wzrokowego z dzieckiem, wyrazista mimika twarzy, która pozwala rozpoznawać emocje i pomaga w odczytywaniu mowy z ust. Mądrze prowadzona rozmowa, dzielenie się wrażeniami, spostrzeżeniami, to tworzenie naturalnej sytuacji zapobiegającej późniejszym problemom językowym.